

ИМОТНИ ОДНОСИ

1. Кога со договорот за заем е договорено предмет на заем да биде девизи, враќањето на заемот е во девизи со исплата на домицилна камата за задоцнувањето на должникот.

Образложение

Основниот суд во Струмица, со пресуда П.бр.1169/04 од 11.12.2007 година, тужбеното барање на тужителот, делумно го усвоил.

Го задолжил тужениот да на тужителот му исплати на име долг сума од 3.750 евра и 12.500 ЦХФ во денарска противвредност по средниот курс на НБ и РМ на денот на исплатата, со домицилна камата и тоа на износот од 3.750 евра камата сметано од 31.09.1998 година на износот од 12.500 ЦХФ камата сметано од 30.06.1999 година па се до денот на конечната исплата.

Да му плати домицилна камата на вратените девизи и тоа на износот од 2.308 евра камата сметано од 31.12.1997 година па се до 15.03.1998 година, на износот од 5.130 евра камата сметано од 31.09.1998 година па се до 28.007.2003 година, на износот од 500 евра сметано од 31.09.1998 година па се до 28.07.2003 година, како и да му ги плати трошоците по постапката сума од 46.572,00 денари сето тоа во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата а под страв на присилно извршување.

Барањето на тужителот на име долг да судот го задолжи тужениот за уште 57 евра како и за уште трошоци по постапката сума од 2.216,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи, а побиваната пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната пресуда да сторил суштествена повреда од чл. 343 ст.2 т.7 од ЗПП, бидејќи од увидот во списите на предметот се гледа дека тужениот поканата за главната расправа закажана за 11.12.2007 година ја примил на 27.11.2007 година, а околноста што тужениот имал професионална обврска за да присуствува на состанок независен синдикат, не преставува оправдана причина за неговото отсуство бидејќи доколку и навистина требало да биде присутен на тој

состанок истиот можел да си ангажира полномошник кој ќе ги застапува неговите интереси пред судот. Поради тоа на тужениот му е дадена можност да расправа пред судот и не е сторена погоренаведената суштествена повреда од страна на првостепениот суд.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот за сторена суштествена повреда од чл. 343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи по оценка на овој суд изреката на првостепената пресуда е јасна, разбирлива и извршна, а во образложението првостепениот суд дал доволно причини за решителните факти кои не противречат на изведените докази. Неосновани се жалбените наводи на жалителот за погрешна и нецелосно утврдена фактичка положба бидејќи првостепениот суд во текот на доказната постапка извел доволно докази и доволни ги утврдил спорните факти кои се од влијание за одлучувањето во конкретниот спор помеѓу странките. Така, првостепениот суд утврдил дека на 21.08.1997 година тужителот како заемодавач и тужениот како заемопримач склучиле договор за заем на девизни парични средства што го завериле пред Основниот суд во Струмица, под Ов.бр.986/97 од 21.08.1997 година. Со овој договор тужителот се обврзал на тужениот да му даде на заем заробени девизи во износ од 22.900 ДМ и 12.000 швајцарски франци кои биле на девизна книшка во Југо Банка Скопје - Експозитура Струмица. Дополнително тужителот му дал на тужениот уште 500 швајцарски франци, а што тужениот го потврдил со личен потпис на договорот за заем. Со договорот тужениот се обврзал да во рок од 24 месеци во 10 различни рати да му ги врати девизните средства на тужителот. Враќањето на девизите тужениот го вршел ненавремено и при тоа вратил само дел, а не во целосниот износ на позајмицата. На 15.03.1998 година вратени се 4.500 ДМ или 2308 евра, а кој износ требало да го врати на 31.12.1997 година. На 24.03.2001 година вратен е износ од 10.000 ДМ или 5130 евра кои требало да се врати на 31.09.1998 година и на 28.07.2003 година вратен е износот од 500 евра кој требало да се врати на 31.09.1998 година. Тужениот останал да долгува сума од 3.750 евра и 12.500 швајцарски франци кои до денес не се вратени и покрај барањето од страна на тужителот кој уште во текот на 2004 година дал писмена опомена пред тужба.

На вака правилно и целосно утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога го задолжил тужениот да на тужителот му исплати на име долг сума од 3.750 евра и 12.500 швајцарски франци во денарска противвредност по средниот курс на НБ на РМ на денот на исплатата со домицилна камата и да му плати домицилна камата за задоцнувањето на вратени девизи. Согласно чл. 545 ст. 1 од ЗОО, со договор за заем се обврзува заемодавачот да му предаде на заемопримачот определен износ пари или определено количество други заменливи предмети, а заемопримачот се обврзува да му го врати по извесно време истиот износ пари односно истото количество предмети од ист вид и квалитет. Ваквата обврска заемопримачот е должен да изврши во договорениот рок, како што е предвидено во чл. 550 ст. 1 од 300. Од изведените докази пред првостепениот суд произлегува висината на заемот, рокот за враќање и невратениот износ на девизите. Така висината на заемот правилно првостепениот ја утврдил имајќи ги во предвид договорот

склучен помеѓу странките на 21.08.1997 година како и евиденцијата на истиот договор за вратениот износ. Исто така со потпис од тужениот се потврдува дека тужениот примил од тужителот уште сума од 500 швајцарски франци па тужениот ја долгува сумата према тужителот 12.500 швајцарски франци кои што не се вратени. Пресметката на дадениот заем во однос на сумата од 7.422 ДМ е извршена од страна на Стопанска банка така што на денот на пресудувањето долгот конверзиран во евра изнесува 3.750 евра. Во поглед на жалбените наводи за каматата овој суд ги ценеше но ги одби како неосновани бидејќи на невратениот износ на девизините средства правилно првостепениот суд го задолжил тужениот да плати домицилна камата. Од договорот за заем јасно произлегува висината на девизните средства што ги зел тужениот како и негова превземена обврска да тој износ да го врати на 9 рати заклучно до 30.12.1999 година, што не се работи за ништавен договор лихварски во смисла на чл. 129 од ЗОО.

Од погоре изнесеното, а согласно чл.357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр. 1482/08 од 9.12.2008 год. и Врховен суд на РМ Рев.бр.466/10 од 12.05.2011 год.

2. Постои несразмерна корист и ништовност на договорот за заем кога помеѓу странките е договорено на позајмените девизи да се плати 4% месечна камата и кога тој износ е пресметан во главницата, а покрај тоа е и договоренот да во случај на невраќање на заемот должникот плати затезна камата согласно ЗВСЗК (што се плаќа за доцнење при враќање на денари). Ништавноста на договорот за заем предизвикува и ништовност на договорот за пренос на побарување од него и на договорот за обезбедување (хипотека).

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд во Струмица со пресуда П.бр.479/03 од 15.7.2008 година год. утврдил дека договорот за заем заклучен помеѓу тужителот Н. К. П. од Струмица во својство на заемопримач и В. З. од Скопје во својство на заемодавач на ден 4.5.2001 година на сума од 20.400,00 ДЕМ како денарска противвредност на 663.400,00 ден. со време на враќање од девет месеци е ништавен и истиот не произведува правно дејство од моментот на неговото заклучување.

Утврдил дека нотарскиот акт - договор за хипотека заверен од страна на Нотар С. П. од Скопје на ден 4.5.2001 година под ОДУ бр.351/01 заклучен помеѓу З. В. од Скопје во својство на заемодавач и хипотекарен доверител и Н. К. П. од Струмица во својство на заемопримач и хипотекарен должник е ништавен и не произведува правно дејство од денот на неговото заверување - потврдување од страна на Нотар С. П..

Утврдил дека договорот за заем на парични средства заклучен на ден 14.12.2001 година помеѓу Љ. А. од Скопје во својство на заемодавач

и О. Ц. од Скопје и Н. К. П. од Струмица во својство на заемопримачи, на сума од 40.800,00 ДЕМ или 20.860,70 ЕУ како денарска проитввредност од 1.268.880,00 ден. по продажниот курс на приватните менувачници на денот кога се врши исплатата за време на враќање од девет месеци согласно условите од договорот за заем, заклучен на ден 14.12.2001 година е ништавен, од денот на неговото заклучување.

Утврдил дека нотарскиот акт - договор за хипотека заверен од страна на нотар С. П. од Скопје на ден 14.12.2001 година под ОДУ бр.972/01 заклучен помеѓу Љ. А. од Скопје во својство на заемодавач и хипотекарен доверител и О. Ц. од Скопје и Н. К. П. од Струмица во својство на заемопримачи и хипотекарни должници е ништавен и не произведува правно дејство од денот на неговото заверување - потврдување од страна на нотар С. П.

Утврдил дека тужителот П. К. Н. од Струмица по основ на договор за отстапување на побарување заклучен помеѓу тужените на ден 27.5.2003 година, а заверен од страна на нотар Г. Р. од Скопје под УЗП бр.2277/03 од 10.5.2003 година на тужениот З.В. од Скопје му ја долгува сумата од 12.600 евра во денарска противвредност по среден курс на еврото утврден од НБ на РМ на денот на конечната исплата со домицилна камата сметано од 15.12.2001 година до конечната исплата.

Решението за привремена мерка П.бр.479/03 од 24.7.2003 година останува во сила до правосилното завршување на предметот на спорот.

Решението за привремена мерка П.бр.479/03 од 27.12.2005 година останува во сила до правосилното завршување на предметот на спорот.

Ги задолжи тужените солидарно да му ги на тужителот надоместат трошковите по постапката на делото во висина од 139.856,00 ден. во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата под страв на присилно извршување.

Од вака донесената одлука останале незадоволни тужените Љ. А. од Скопје и З. В. од Скопје кој во благовремениот рок поднеле жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка погрешна и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и поради одлуката за трошковите предлага жалбата да се уважи, а пресудата укине и предметот врати на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ја разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неоснован е жалбениот навод на жалителите за сторена суштествена повреда од чл.343 ст. 1, а в.в. со чл.10 од ЗПП која повреда по мислење на жалителите се состои во тоа да првостепениот суд ја спровел конкретната постапка во неразумен рок за тоа . Од увидот во содржината на предметот овој суд констатира дека во случајот целата постапка е спроведена во објективен рок и согласно законските одредби, а при тоа првостепениот суд нема извршено злоупотреба на правата што на странките им припаѓаат во постапката.

Неосновани се жалбените наводи на жалителите – тужените да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната пресуда и одлучувајќи како во изреката на истата сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст. 2 т. 13 од ЗПП, бидејќи по мислење на овој суд изреката на побиваната пресуда е јасна и разбирлива, а во образложението на истата се наведени доволно причини за решителните факти од кој се раководел судот при одлучувањето.

Неоснован е и жалбениот навод на жалителите и за сторена суштествена повреда од чл.343 ст. 1, а в.в. со чл.366 ст. 1 од ЗПП. Имено, по мислење на овој суд првостепениот суд во конкретниот случај ги извел сите парнични дејствија и ги расправал сите спорни прашања на кои има укажано овој суд со решението Гж.бр.1824/06 од 13.02.2007 година. Поради ова, по мислење на овој суд не е сторена и ова суштествена повреда.

Жалбениот навод на жалителите за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба овој суд го смета за неоснован, бидејќи од изведените и правилно ценети докази во текот на доказната постапка првостепениот суд утврдил правилна и целосна фактичка состојба. Така, првостепениот суд правилно прифатил за утврдено дека свидетелот Ж. Б. од Скопје по занимање адвокат во текот на пролета 2001 година во медиумите огласил дека истиот дава на заем девизи за кој требало да се обезбедат хипотека и гаранција. На овој оглас се јавил тужителот П. Н. кој дошол во канцеларијата на адв. Ж. Б. каде работел како стручен соработник и лицето по име И. П. каде обавил разговор при што му рекол дека ќе се направат напори да се обезбедат девизите. Ж. Б. по овластување на З. В. по 5-6 дена дошол во Струмица каде се сретнал со П. Н. кој му одвел во неговата кука и му рекол дека тоа е деловен простор на кој имал уште еден спрат од куќата и дворно место. Откако Ж. Б. од Г. у. С. извадил имотен лист за имотот на П. Н. отишол во канцеларијата кај нотар С. Б. од С.. Имено, пред да дојдат З. и П. во договорениот термин во канцеларијата на Ж. Б. тој веќе ги имал изготвено на компјутерот договорот за заем на девизи помеѓу З. и П. Н., а исто така го изготвил и договорот за хипотека каде биле внесени сумите на позајмените девизи, начинот на враќање на девизите, законската затезна камата која била договорена, а била месечна при тоа била ставена и камата за доцнење на позајмените девизи која тогаш изнесувала над 20% годишно. Откако ги имале на увид овие договори ги прочитале и немале никаква замерка на истите во доволен број на примероци биле однесени кај нотар С. П. од С. за солемнизација на истите. На изготвените договори за заем на девизи адв. Ж. Б. не ставил ниту печат ниту штембил дека истите биле изготвени во неговата адвокатска канцеларија. Адвокатот го направил овој договор за заем на парични средства на датум од 4.5.2001 година. Од содржината на овој договор произлегува дека В. З. во својство на заемодавец на П. Н. во својство на заемопримач му позајмил 15.000 тогашни германски марки со 4% месечна камата односно месечно 600 германски марки, а износот од 15.000 ДМ П. Н. бил должен да ги врати до 4.2.2002 година. Спорно во овој договор на позајмената сума на пари е договорената камата од 4% како и во случај на ненавременото плаќање на долгот поточно враќање на позајмените девизи од страна на П. Н. при релаизирање на заложното

право - хипотеката тужениот З. В. на позајмените девизи од 15.000ДМ и каматата од 4% на ова сума или на сумата од 20.400 ДМ да на овие девизни средства преведени во денарска противвредност да се наплати уште една камата која во тоа време била над 20% согласно ЗВСЗК. Врз основа на ваквиот договор за заем бил изготвен и договорот за хипотека, без да се прочита на странките Н. С. П. од С. туку само ја изложила содржината на двата договори, солимизацијата од страна на С. П. странките се потпишале на овие договори и тоа договорот за заем и договорот за хипотека а солемизирани под ОДУ бр. 351/01 од 4.5.2001 година. Тужителот П. Н. по договорот за заем од 4.5.2001 година на тужениот З. ја плаќал сумата од по 600 ДМ како камата и тоа некогаш на Ж. Б., а некогаш на З. В. се до есента 2001 година. По тој период тужениот дошол до сознание дека тужителот не е во состојба да му ја поврати главницата во рокот утврден со договорот. Поради ова З. В., а во контакт со адв. Ж. го известил П. Н. за начин како да си го плати побарувањето од тужителот, а тоа било да се воспостави заложно право на куќата на П. Н. и на неговиот брат Н. Н.. З. В., Ж. Б. и Љ.А. се состанале во канцеларијата на адв. Ж. Б. каде во отсуство на П. Н., од Љ. А. барале заем на девизи во смисла на тоа што П. Н. бил односно имал кука во С. и дали можел Љ. А. да и помогне на З. В. и на П. да разработат некој бизнис во Грција. Поради тоа што куќата во С. за која кажувале З. и Ж. на Љ. А. му била несигурна за обезбедување на паричните средства не се согласил да ги даде побараните парични средства. По два - три дена во адвокатската канцеларија на Ж. Б., З. и Ж. во отсуство на тужителот П. се договорице и тоа З. В., Ж. Б. и Љ.А., Љ. А. да и даде на З. и Ж. девизни средства од 20.860 евра и притоа гаранција на овие пари да биде воспоставување на заложно право покрај куќата на П. Н. во С. и стан на лицето О. Ц. од С. која подолги години живеела во вонбрачна заедница со тужениот З. В.. Врз основа на ваквиот договор дополнително се договорице и со О.Ц. која се согласила да го заложат станот и во договорите да биде на страна на договорната страна заемопримач. Врз основа на вака постигнатите согласности Ж. на ден 14.12.2001 година го повикал П. Н. да дојде во Скопје да ги земе девизите кој му ги обезбедил. Во отсуство на тужителот П. Н., а во присуство на З. В. Љ. А. и О. Ц., адвокатот Ж. Б. го изготвил и договорот за заем на парични средства помеѓу Љ. А. и О. Ц. со истите проценти на камата и тоа девизна камата, законска камата, начин на враќање односно договорна камата месечно од 4% во главницата. Исто така го изготвил и договорот за хипотека врз основа на кои исто така од 14.12.2001 година истиот ги однел кан нотар С. П. за солемизација. По доаѓање на П. Н. во канцеларијата на адвокатот отишле во канцеларијата кај нотар С. П. и сите присутни инсистирале тој ден на се солемизират договорите. Н. С. П. побарала заложна изјава за имотот во Струмица меѓутоа Ж. Б.и предложил да ја искористи заложната изјава приложена кон договорот за заем на девизи помеѓу З. В. и П. Н. кое нешто било одбиено, меѓутоа по барање на странките без нотарката С. да ги прочита договорот за заем и за хипотека туку само усмено ја изложила содржината за заем и без да има заложна изјава од лицето П. Н. престапила кон солимизација на договорот од 14.12.2001 година. Ова било заверено со ОДУ.бр.972/01 од 14.12.2001 година. По мислење на

првостепениот суд највероватно петата страна од ова солемизација била бланко потпишана од странките бидејќи во ст. 2 од таа страна стое содржина со ова правна работа изречно се согласува и братот на хипотекарниот договор Н. Н. кој бил сопственик на недвижниот имот. Покрај немање на заложна изјава врз основа на солимизираниот договор за хипотека од 14.12.2001 година бил постигнат договор за хипотека Оду.бр.351/01 од 4.5.2001 година која хипотека повеќе нема правно дејство бидејќи долгот за која истата било поставена и тоа долгот на П. Н. према З. В. тужениот Љ. А. ги исплатил на З. В. во целост бидејќи целта на заклучениот договор за заем и воспоставената хипотека било да се намири долгот на П. према З. В. со тоа што на денот на солимизацијата на договорот од 14.12.2001 година Љ. на тужителот П. на рака му дал 15.000 ДМ.

Целокупниот долг на тужителот П. Н. према тужениот Љ. по основ на договорот за заем на девизи од 14.12.2001 година бил 30.000 ДМ, согласно договорениот начин на камата па согласно овој договор почнувајќи од 14.1.2002 година заклучно со 14.9.2002 година разликата од 15.000 евра до 20.860 евра преставувала месечна камата од 4% за тој временски период по 613,55 евра кој месечни камата изнесувале разлика од 15.000 евра до 20.860 евра. Поради тоа што тужителот не можел да продолжи да ја плаќа таа камата на тужениот, Љ. А. сакал да ја изврши хипотеката Оду.бр.972/01 од 14.12.2001 година меѓутоа поради тоа што со реализацијата на ова хипотека ќе се загрози имотот на О. Ц. која била фиктивна договорна страна помеѓу тужениот З. и Љ. А. бил склучен договор за отстапување на побарувањата заверен кај нотар Г. Р. од Скопје под УЗП.бр.2277/03 со кој договор побарувањето на Љ. А. бил отстапен на примателот на побарувањето З. В. во висина од 1.268.880,00 денари. Со овој договор обврската на тужителот П. за враќање на позајмените девизи од Љ. се пребиле на тужениот З. В. па тужителот П. согласно овој договор на тужениот З. му ја долгува сумата од 20.600 евера. Инаку предмет на двата спорни договора за заем биле германски марки и заемодавачите – тужените на тужителот се на рака му исплаќале германски марки додека тужениот Љ. А. покрај германски марки дал и 900 американски долари.

Како резултат на правилно и целосно утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на побиваната пресуда.

Согласно чл.95 ст. 1 од ЗОО „Договорот кој не е во согласност со Уставот, законите и добрите обичаи е ништавен, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со Законот во определениот случај не е предвидено нешто друго“.

Согласно чл.101 ст. 1 од ЗОО „На ништавноста судот внимава по службена должност и на неа може да се повикува секое лице кое има правен интерес“ и чл.129 ст. 1 и 2 од истиот Закон според кој „Ништавен е договорот со кој некој користејќи ја состојбата на нужда или тешката материјална состојба на друг, неговото недоволно искуство, лекомисленост или зависност ќе договори за себе или за некој трет корист која е во очигледен несразмер со онаа што тој на другиот му го дал или сторил или се обврзал да му даде или да му го стори. Врз лихварскиот договор сообразно се применуваат одредбите на овој Закон

за последиците од ништавноста и за делумната ништавност на договорот“.

Во конкретниот случај од изведените докази во текот на доказната постапка неспорно се констатира фактот дека и двата склучени заеми за девизи се лихварски договори, бидејќи во самите договори за заем е договорена законска камата од 4% месечно која законска камата на заем на девизи е незаконита бидејќи на девизите се досудува домицилна камата по штеден влог на видување. Покрај договорената 4% месечна камата во чл.3 и 4 од двата спорни договора е наведено дека во случај на реализирање на хипотеките должникот – тужителот бил должен да плати камата согласно ЗВСЗК која согласно изјавата на свидетелот Ж. Б. во времето на склучување на спорните договори била над 20% и истата била далеку поголема од домицилната камата за девизи во тоа време.

Лихварскиот карактер на овие договори се гледа и во фактот и што покрај тоа предмет на договорите за заем биле девизни средства – тогашни германски марки истите исто така биле реализирани во германски марки во самите договори била кажана денарска противвредност на девизите за која денарска противвредност е договорена реализирана камата од ЗВСЗК во случај на реализирање на хипотеките. Лихварскиот карактер на договорите се содржи во фактот и што во самата главница е инволвирана и месечна камата од 4% за одреден временски период.

При одлучувањето првостепениот суд го ценел фактот дека при склучувањето на овие договори учествувал и сведетелот Ж. Б. кој по професија е адвокат, посредувал помеѓу странките и истиот ги подучувал како да се направат самите договори, а истиот и ги составувал овие договори. Бидејќи овие договори за заем помеѓу П. Н. и Љ. А. се правени во отсуство на тужителот П. Н. на вешт начин било избегнато прикривањето на целта на договорите со кој би се избегнал утврдување на фактот дека истите не се во согласност со уставот и постојните законски одредби. Имено, очигледна е несразмерната корист која е договорена во овие договори а тоа е во 4% месечна камата како и во случај на реализирање на хипотеката по овие договори било договорена денарска противвредност на девизите во согласност со ЗВСЗК. Тужителот П. Н. бил човек со недоволно искуство и лекомислено постапувал кон овие договори.

Бидејќи договорот за заем на девизи склучен помеѓу П. и З. на 4.5.2001 година по мислење на овој суд е апсолутно ништавен и договорот за хипотека солемизиран од страна на нотар С. П. под ОДУ.бр.351/01 од 4.5.2001 година е апсолутно ништавен, бидејќи на апсолутно ништавен договор за заем на девизи неможе да се договори и солемнизира договор за хипотека.

При тоа треба да се има во предвид фактот и дека со договорот за заем на девизи помеѓу Љ. А. и П., Љ. А. на тужениот З. В. му го има исплатено целокупниот долг кој што П. Н. го има према З. В. што значи објективно обврските на тужителот спрема З. В. спрема овој договор се згаснати така што по сила на законот и договорот за заложно право на хипотека под Оду.бр.351/01 од 4.5.2001 година отпаѓа.

По однос на договорот за хипотека солемизиран од страна на нотар С.П. под Уд.бр.972/01 од 14.12.2001 година истиот исто така е

ништавен поради фактот што нотар С. П. при приземањето на дејствието на солимизација на овој договор не постапила согласно законските предвидени одредби за тоа, односно предвид горе наведеното С. П. нотар од Скопје при составувањето и заверката на договорот за хипотека од 14.12.2001 година постапувала спротивно на чл.36 ст.4 од Законот за вршење на нотарски работи како и чл.37, 43, 53 и 54 од Законот за вршење на нотарски работи.

Предвид горенаведеното и по мислење на овој суд правилно е одлучено како во изреката на побиваната пресуда.

Овој суд го ценеше жалбениот навод на жалителот – тужените, првостепениот суд својата одлука ја донел без притоа да ги изнесе сите факти врз основа на кој се засноват барањата на сега странките по спорот, но не го прифати овој жалбен навод бидејќи по мислење на овој суд при одлучувањето првостепениот суд ја донел својата одлука врз основа на приложените докази во текот на доказната постапка, а кои факти ќе ги земе како докажани одлучува судот по свое убедување врз основа на совесна и грижлива оценка на секој доказ посебно и на сите докази заедно, како и врз резултатите од целокупната постапка.

Од погоре изнесеното, а согласно чл. 357 од ЗПП се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр.277/09 од 13.05.2009 год. и Врховен суд на РМ рев.бр.1058/09 од 10.02.2011 год.

3. Република Македонија нема вина за настанатата нематеријална штета поради протерување од земјата кога до протерување дошло поради исполнување на законските услови за одземање на дозволата за престој, а тоа е утврдено со решение од надлежен орган.

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд во Радовиш со пресудата П.бр.530/08 од 12.06.2009 година тужбеното барање на тужителите со кое барале да бидат задолжени Р.М. за М.В.Р. -С. да и плати на тужителката Д. на име материјална штета и да им плати нематеријална штета на сите тужители поединечни износи поконкретно наведени по основи како во изреката на побиваната одлука, сето тоа со ЗЗК сметана од 22.12.2008 година до конечната исплата, како и да биде задолжена тужената да им плати 71.640,00 денари на име трошоци по спорот, го одбил во целост како неосновано.

Од ваквата одлука останале незадоволни тужителите кои во навремен рок поднеле жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлагаат жалбата да се усвои, а побиваната пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП

па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната одлука да сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи изреката на побиваната пресуда е јасна и разбирлива, истата не противречи сама на себе си, ниту на причините дадени за одлуката, а во образложението на истата се наведени доволно причини за решителните факти кои се од битно влијание при одлучувањето по овој предмет.

Неосновани се и жалбените наводи на жалителите за нецелосно и погрешно утврдена фактичка состојба. Првостепениот суд утврдил дека органот на тужената М.В.Р - Одделение за внатрешни работи со решението број 29.7-2680/1 од 16.09.2004 година го откажал престојот во Р.М. на сите тројца тужители со мерката забрана за влез во Р.М. за времето од 16.09.2004 година па до 16.09.2007 година, а од причини што тужителите дале неточни податоци за целта на нивниот престој- тие не доаѓале во приватна посета во Р.М., туку имале во Р. земено стан под закуп, а тужителот А. посетувал редовна настава во ОУ „Н. К.“ во Р., а Д. В. престојувала со цел да го чува нејзиниот внук А., бидејќи неговата мајка била презафатена и често патувала. Судот утврдил дека тужителите престојувале во Р. за време од 5 години и 5 месеци и тоа од месец март 1999 година па до денот на протерувањето - 16.09.2004 година. Тие својот престој не го регулирале со одобрение за привремен престој, туку на 60 дена излегувале од Р.М. и по неколку дена повторно се враќале во Р.. На ден 11.04.1999 година околу 20 часот во близина на македонско-грчката граница кај с. Л. од страна на патролата на АРМ судот утврдил дека тужителката Д. била приведена во СВР Б. заради обид илегално да влезе во Р. Г., поради што и од страна на СВР. Б. и бил откажан престојот во Р.М. со забрана за влез во траење од 1 година на патната исправа број 035265 која важела од 29.10.1997 година па до 29.10.2007 година. Судот утврдил дека на ден 14.10.1999 година Д. извадила нова патна исправа со број 001479618 и повторно влегла во Р.М. иако забраната за влез траела до 11.04.2000 година и со тоа истата сторила нов прекршок. Тужителката Д. судот утврдил дека и пред тоа престојувала во Р.М. и поседувала одобрение за работа издадено на ден 27.01.1997 година од тогашниот завод, сега Агенција за вработување - Централа С. со важност од 27.01.1998 година врз основа на кое таа требало да се обрати до М.В.Р. и да добие одобрение за привремен престој во случај вработувањето да и било илегално и да и биле подмирени сите давачки на државата, Агенцијата за вработување ќе и го продолжила одобрението за работа и привремениот престој, но таа тоа не го сторила, со што и постапила во спротивност на чл.20 ст.2 од Законот за движење и престој на странци и Правилникот за начинот на издавање на патни и други исправи, визи на странци и за образците на тие исправи и визи според кои била должна во рок од 3 дена од влегувањето во Р.М. да поднесе барање за привремен престој. Судот утврдил дека против решението на ОВР Р. од 16.09.2004 година, погоре

наведено тужителите повеле управен спор пред Врховниот суд на РМ, кој ги поништил второстепените решенија на второстепената комисија, па така со решението на Комисијата на Владата УП II број 28/II -1722/3 од 4.05.2007 год. било поништено решението на ОВР Р. број 29.7.2680/1 од 16.09.2004 година и предметот бил вратен на повторно разгледување и одлучување, но до ден денес нема конечен исход. Судот утврдил дека тужителите живееле во Р. во изнајмениот стан кај свидетелот Ж. Н. кој се наоѓа на ул. С. каде престојувале во текот на 2004 година пред да бидат присилно протерани во кој тужителката Д. имала нејзини ствари како што се мебел, бела техника, ел. апарати, покуќнина, теписони и разни садови, па на ден 16.09.2004 година кога биле протерани од Р. до граничниот премин во П., тужителката си ги оставила сите ствари во станот, а на свидетелот Ж. му кажала дека пак ќе се вратат најмногу за период од 2 месеци и стварите да стојат во станот, меѓутоа како тужителката Д. и другите тужители не се вратиле, сите ствари во станот останале да стојат и стоеле околу 2 години. По ова сопственикот на станот Ж., дел од стварите на тужителката, ги спакувал во кутии и ги однел во куќата на неговиот шура по име Д. Г. кој исто така живее на истата улица во Р., од каде и во месец август 2008 година тужителката Д. си ги подигнала сите нејзини ствари кои биле овде и тоа во присуство на сопругата на свидетелот и неговиот син. Судот утврдил дека сопственикот на станот Ж. за неплатената кирија за околу 2 години ги задржал кај себе ел. шпорет, пералната, два фрижидери кои биле расипани, 2 каучи, некои стаклени предмети и други предмети и истиот ќе им ги врателна тужителите ако му ја плателе киријата. На ден 16.09.2004 година од ОВР Р. сите тројца тужители биле протерани од станот до граничниот премин П., со возило и со униформирани лица на ОВР Р. кои биле и прописно наоружани. Инаку пред да бидат присилно протерани од овластените службени лица при ОВР Р. им укажувале на тужителите што да превземат за да стекнат право на привремен престој во Р.М. и тоа на ден 30.08.2004 година и писмено им укажале за условите и постапката за регулирање на привремениот престој во ОВР Р., но тие тоа не го сториле. Од присилното протерување судот утврдил дека тужителот А. претрпел страв од јак интензитет кој траел 6 месеци а потоа постепено се намалил, а додека тужителката Д. В. претрпела душевна болка од јак интензитет поради ограничување на нејзината слобода и нејзините права и претрпела страв од јак интензитет во времетраење од 1 месец од протерувањето, а потоа истиот поминал во страв од среден интензитет уште еден месец а потоа да помине во страв од лесен степен во времетраење од 2 месеци, а од присилното протерување претрпела и душевна болка поради повреда на слободата и моралните права и личните права. Исто така, и тужителката Д. претрпела страв од јак интензитет кој траел 1 месец, а потоа овој страв преминал во среден интензитет од уште 1 месец до 1 и пол месец, а потоа стравот поминал во лесен степен и траел уште 1 месец, а претрпела и душевна болка поради повреда на слободата и нејзините морални и лични права.

Ваквата фактичка состојба е целосно и правилно утврдена и произлегува од изведените и правилно ценети докази.

Како резултат на правилно и целосно утврдената фактичка

состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога ја донел побиваната пресуда.

Согласно чл.27 од Законот за странците (објавен во Сл.весник на РМ број 35 од 23.03.2006 година) „Странецот е должен да ја напушти РМ: до истекот на рокот определен во визата, најдоцна до истекот на рокот од 3 месеци во текот на секој 6 месечен период сметајќи од денот на првото влегување доколку за влез во РМ не е потребна виза и во други случаи“.

Согласно чл.46 од истиот закон: „Престој на странец во смисла на овој закон е престој до три месеци; престој врз основа на дозвола за привремен престој и престој врз основа на дозвола за постојан престој“.

Согласно чл.47 од истиот закон: „Под престој до 3 месеци во смисла на овој закон, се смета престој на странец со виза или без виза доколку со овој закон или со ратификуван меѓународен договор поинаку не е определено.“

По мислење на овој суд правилно првостепениот суд правилно одлучил одбивајќи го предметното тужбено барање како неосновано, бидејќи од сите изведени докази во текот на доказната постапка пред првостепениот суд а посебно од увидот во пресудите на Врховниот суд и решението на Владата на РМ, првостепениот суд неспорно утврдил дека иако решението на ОВР Радовиш со кое им бил откажан престојот на тужителите во РМ и им била изречена мерка забрана за влез во истата а во периодот наведен во решението, е донесено од ненадлежен орган, бидејќи согласно чл. 48, 51, 53, 54, 90 и 103 од споменатиот закон, вакво решение донесува МВР, истото нема никаква причинска врска за штета и за сторител ниту на страната на тужената, ниту на нејзиниот орган, а од доказите судот исто така утврдил дека тужителите биле присилно спроведени врз основа на чл.27 од Законот за странци бидејќи им истекол рокот од 3 месеци престој согласно погоре цитираните законски одредби од Законот, а за кое нешто согласно овој закон не е потребно да се донесува решение од тужената за откажување на престојот, туку законот налага задолжително странецот да ја напушти РМ, а тужителите тоа го немаат сторено.

Првостепениот суд правилно прифатил дека тужителите, доколку и имаат претрпено некаква штета и самите се виновни и самите допринеле да дојде до нејзино настанување и дека ниту тужената, ниту нејзиниот орган односно нејзините работници не се виновни за настанување на истата, а ова пред се и од причини што и покрај укажувањата на овластените лица при ОВР Р.во повеќе наврати како да го регулираат престојот во Р.М., дали привремен или постојан, тие тоа не го сториле, а по протерувањето од РМ во повеќе наврати повторно доаѓале во посета на некои свои блиски роднини и пријатели, дури во 2008 година и тужителката Д. си подигнала некои свои ствари кои биле оставени кај шурата на свидетелот Ж. од кој бил закупен станот, но истите не превзеле никакви дејствија за да го спречат настанувањето на било каква штета на нивна страна или евентуално истата да ја намалат.

Овој суд ги ценеше истакнатите жалбени наводи во жалбата на жалителите, но истите не ги прифати од погоре изнесените причини.

Од сето погоре изнесено а согласно чл. 357 од ЗПП се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр.1642/09 од 18.11.2009 год. и Врховен суд на Р.М. рев.бр.311/2010 од 10.03.2011 год.

4. Против лице на кое Р.М. му доделила градежна парцела, која претходно била национализирана, не може со тужба да се бара утврдување на право на сопственоста од лицето на кого недвижноста му била национализирана, односно не постои пасивна легитимација на тоа лице.

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд во Струмица со пресуда П.бр.433/07 од 04.06.2009 година тужбеното барање на тужителите со кое бараат да се утврди дека градежното земјиште во површина од 180 м.кв. кое преставува дел од градежна парцела бр.22 формирана 1996 година, а која површина од 180 м.кв. има форма на неправилен четвроаголник со мери и граници деталн опишани како во ст.1 од изреката на побиваната одлука, па да се задолжи тужениот да го тоа право на тужителите признае, и поршината од 180 м.кв. со напред опишаните димензии и која е дел од нов Кп.бр. 5854/7 во КО С., да се избрише од името на туженито и Агенцијата за катастар на недвижности Одделение С. да се ова површина запише на сега покојниот С.Х. С. -бивш од С. како негова оставина, како и да се задолжи тужениот да им ги на тужителите надомести трошковите по постапката на делото во висина од 170.906,00 денари го одбил во целост како неосновано.

Ги задолжил тужителите солидарно да му ги на тужениот надоместат трошковите по постапката на делото, во висина од 78.790,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, под страв на присилно извршување.

Со решение извршеното преиначување на тужбата од страна на тужителите направено во завршниот збор и со кое преиначува на тужбата бараат: се задолжува ДЗГР С. да изврши промена во катастарската евиденција и површината од 725 м.кв. од стар КП.бр.4098 ја заведат на С. С. правен претходник на тужителот, во новите Кп.бр.5873/1 со Пл.бр.1473;

Го поништува решението бр.17-106/1 од 23.02.1996 година со кое е доделена градежната парцела број 22 во КО С. како и да се поништува решението бр.16-201/2 од 20.02.2002 година со кое е извршена трансформација на нов Кп.бр.5854/7 во сопствено земјиште не го дозволил.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужителот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се усвои, а побиваната пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужениот преку полномошникот С. Г. адв. од С. поднел одговор на

жалбата со кој ги побива жалбените наводи на тужителот па предлага жалбата да се одбие, а побиваната пресуда потврди. Бара дополнителни трошоци за одговорот на жалбата.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот-тужителот да првостепениот суд при донесувањето на побиваната пресуда сторил суштествена повреда на одребите на парничната постапка од чл. 343 ст.2 т.13 од ЗПП. Изреката на побиваната пресуда е разбирлива, непротивречи сама на себе си ниту на причините на пресудата. Во побиваната пресуда се наведени доволно причини за решителните факти од кои се раководел судот при одлучувањето па како таква побиваната пресуда со сигурност може да се испита од страна на овој суд

Неосновани се жалбените наводи на жалителот за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Првостепениот суд примил за утврдено дека по стариот премер во 1930 година Кп.бр.4098 со површина од 3925 м.кв. во КО С. била запишана во Пл.бр.1473 на име С.С. од С. и како таква се водела се до 1971 година. Во 1971 година врз основа на договор за поклон Ов.бр.5914/71 од 10.06.1971 година, дел од Кп.бр.4098 со површина од 800 м.кв. се отпишуваат од име на С.С. и се запишуваат на име Х.С. П. од С.. Дел од следни 800 м.кв. од ова површина се отпишуваат од име на С.С. и се запишуваат на име на Х.С. П. од С.. Дел од следните 800 м.кв. се запишуваат на име на Х.С. Т.од С. и дел од уште следни 800 м.кв. се отпишуваат од име на С.С. и се запишуваат на име на Р. С. И. од С..

Првостепениот суд утврдил дека сега покојниот тужител Х. Р. Д. со договор Ов.бр. 1239/75 од 2.10.1975 година добиената површина од неговиот татко од 800 м2 од стар ГП бр. 4098 ја пренел на неговите синови и тоа на Х.С. и Х. К.од 266 м2 како и на С.Х. површина од 268 м2. Судот утврдил дека со решение донесено од страна на Секретаријатот за стамбено комунални работи урбанизам и имотно правни односи при Собрание на Општина С. бр. 10-4193/1 од 24.12.1981 година се одзема правото на владение на национализирано градежно неизградено земиште од поранешниот сопственик Х.Т. односно од корисниците - неговите синови С. , К. за вкупна површина од 532 м2. Во ст. 2 од изреката на оваа решение од 24.12.1981 година било наведено дека одземањето на владението на оваа градежно земјиште се врши во корист на Општина С. за реализација на урбанистички план на град С. а на поранешниот сопственик за одземаното земиште му следува надоместот колку се утврди во посебна постапка. Ова решение станало правосилно на ден 22.11.1982 година и по правосилноста на решението бил донесен заклучок од присилно извршување бр. 10-4193/1 од 03.02.1983 година со кој заклучок си дозволува присилно извршување на правосилното решение од 24.12.1981 година и со кое се одзема правото на владение на национализирано неизградено градежно земиште на дел

од КП.бр. 4098 во површина од 532 м2 што било поранешна сопственост на синовите на Х.Т.К. и С. а за реализација на урбанистички план на град С..

Судот утврдил дека стариот КП.бр. 4098 со сета своја површина од 3125 м2 влегува во градежниот реон на град С. и оваа површина од старата катастерска парцела била под ударот на законот за национализација поради што од сопствениците на деловите од парцелата КП.бр. 4098 со решенија на надлежен државен орган во текот на 1972 и 1975 година и 1976 година било одземено владението на земиштето. Површината од 725 м2 од стар КП.бр. 4098 која останала да се води на покојниот С.С. согласно урбанистички план на град С. кој бил во сила во тоа време исто така паднала под ударот на законот за национализација и истата била национализирана. Бидејќи се работело за национализирано неизградено градежно земјиште во површина од 725 м2 што се водело на име С.С. за време на авионското снимање истото било заведено на Р. М. согласно урбанистички план на град С., делови од ова земјиште влегувало во состав на поедини градежни парцели а кој градежни парцели надлежните органи на Собрание на Општина С. со формални решенија ги доделувале на заинтересирани физички лица. Судот утврдил да спорната површина од 180 м2 која е со форма на неправилен четириаголник со граници и мери како во образложението на побиваната пресуда и површина од стариот КП.бр. 4098 кој влегува во состав на нов КП.бр. 5854/7 и оваа површина со решение на Министерство за финансии управа за имотно правни работи одделение С. бр. 17-106/1 од 23.02.1996 година била доделена на тужениот. Со ова земјиште од 180 м2 како и со земиште од други парцели била формирана градежната парцела бр. 22 а со решение бр. 16-201/2 од 20. 02.2002 година донесена од страна на Министерство за транспорт и врски ПЕ С. било извршено трансформација на правото на користење на градежно земјиште во право на сопственост на земиштето на градежната парцела бр. 22 во која влегува и спорната површина од 180 м2 и ова решение е правосилно а врз основа на кое решение тужениот во спорот станал сопственик на спорното земјиште.

Вака утврдената фактичка состојба, по нагање на овој суд е правилно и целосно утврдена и произлегува од изведените и правилно ценети докази во смисла на чл.8 од ЗПП.

Неоснован е жалбениот навод на жалителот за погрешна примена на материјалното право.

Согласно чл. 1 ст.2 од Законот за национализација на наменски згради и на градежно земјиште објавен во Службен весник на ФНРЈ бр. 52/58 а кој закон важел во времето кога било извршено национализацијата на стариот КП.бр. 4098 е речено: Во градовите и населбите од градски карактер се национализираат и стануваат општествена сопственост и градежните земјишта. Согласно чл. 34 од истиот закон: Како градежни земјишта се сметаат и се национализираат сите изградени и неизградени земјишта кој се наоѓаат во потесните градежни реони на градовите и населбните од градски карактер. Согласно чл. 2 ст.2 од Законот со промет и земиште и згради објавен во Службен весник на Република Македонија бр. 36 од 15.10.1975 година: Градежното земјиште во општествена сопственост не може да се

отугуваат но врз нив може да се стекнуваат права определени со закон.

Согласно чл. 112 од Законот за сопственост и други стварни права „Правото на сопственост се стекнува според самиот закон врз основа на правна работа и со наследување“.

Согласно чл. 148 од Закон за сопственост и други стварни права е предвидено: „Право на сопственост на недвижност врз основа на правно дело, се стекнува со запишување во јавната книга за запишување на правата на недвижностите или на друг соодветен начин определен со Закон. Основањето, запишувањето и одржувањето на јавната книга за запишување на правата на недвижностите, се вршат на начин и постапка пропишани со посебен закон. Правното дејство на запишувањето настапува од моментот кога барањето или исправата за запишување е примена во органот што ја води јавната книга. На подрачето каде што јавните книги не се установени во согласност со законот за запишување на правата на недвижностите, правото на сопственост на недвижностите се стекнува со поединечно запишување во јавните книги.“

Ако се има во предвид утврдениот факт дека стариот КП.бр. 4098 во КО С. со сета своја површина од 3125 м2 бил урбанизиран и национализиран уште во времето додека бил жив сега покојниот С.С. како и дека спорната парцела согласно Законот за национализација на наемнски згради и на градежно земјиште била национализирана и врз основа на одлука на државен орган и испишана од името на поранешните сопственици првостепениот суд правилно го утврдил фактот дека оваа површина со правен основ - одлука на државен орган била национализирана и со авионското снимање била заведена на име на Р. М..

Првостепениот суд правилно го утврдил решителниот факт дека Р. М.со правен основ се стекнала со право на сопственост на спорната површина која потоа врз основа на решение за доделување на градежни парцели ја доделила на тужениот по спорот. Тужениот врз основа на одлука на државен орган согласно чл. 112 од Законот за сопственост и други стварни права се стекнал со сопственост на спорната површина а од кои причини првостепениот суд правилно одлучил кога го одбил тужбеното барање на тужителите како неосновано и при вака утврдени факти правилно го приминил материјалното право.

Овој суд го задолжи тужителот со дополнителни трошоци по постапката по жалба во износ од 9.300,00 денари од кој за состав на одговорот на жалба со паушал износ од 7.800,00 денари за судски такси износ од 1.500,00 денари.

Од сето погоре изнесено, а согласно чл.357 од ЗПП се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр.1440/09 од 27.10.2009 год. и Врховен суд на РМ. Рев.бр.184/10 од 10.03.2011 год.

5. I. Лице кое не се стекнало со право на сопственоста на одреден предмет, не може да располага со тој предмет и истиот да го отуѓува, па поради тоа ништовен е предлогот за продажба

што е склучен од тоа лице и за тој предмет.

II. Тужба за ништовноста на договор за продажба поради повреда на правото на првенствено купување, се поднесува во рок од 30 дена од дознавањето за извршената продажба и со неа се прилага и потврда за депонирани средства кај нотар.

Образложение

Основниот суд во Ш., со пресуда П.бр. 606/08 од 03.07. 2009 год, тужбеното барање на тужителите со кое бараат да се утврди дека преддоговорот за купопродажба на недвижен имот склучен помеѓу тужениот Т. Г од Ш. и туженот Љ. С. од Ш. на 14.06.2003 год, заверен кај нотар М. Ц. од Ш. под УЗП.бр. 1316/03 на 19.06.2003 год, со кој тужениот Т. Г од Ш. презел обврска да склучи договор за купопродажба со кој го продава и имотот за кој сметал дека е целосно во негова сопственост, на тужениот Љ. С. од Ш. е ништовен и со кое бараа да се задолжи второтужениот Љ. С. да се иссели од куќата на ул„Б., 12А лоцирана во населба П. во Ш., како и барањето за трошоци во постапката во износ од 49.332,00 ден, го одбил како неосновано.

Ги задолжил тужителите солидарно да му ги надомести трошоците во постапката на тужениот Љ. С. од Ш. износ од 29.783,00 ден, во рок од 15 дена од приемот на прресудата.

Барањето на тужениот за надомест на трошоци во постапката за разликата од досудените 29.783,00 ден, до бараните 36.959,00 ден, го одбил какао неосновано.

Со решение не се дозволува преиначување на тужбеното барање на тужителите Н. Г. и Љ. Т. од Ш. со истакнување на ново барање покрај постоечкото со кое бараат да се задолжи првотужениот да му ги врати парите во износ од 7.500,00 евра на второтужениот со домицилна камата.

Од вака донесената пресуда останале незадоволни тужителките Н. Г. и Љ. Т. преку полн. П. Д. адв. од Ш., во благовремениот рок поднеле жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба погрешна примена на материјалното право, и поради одлуката за трошоците во постапката, предлага жалбата да се уважи, нападнатата одлука укине и предметот врати на повторно одлучување.

Второтужениот преку полн. Г. К. адв. од Ш., поднесе одговор на жалба со кој ги побива наводите во жалбата на тужителите ,предлага истата да се одбие како неоснована.

Апелациониот суд во Ш., ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата списите во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е делумно основана.

Неоснован е жалбениот навод на жалителите - тужителите Н. Г. и Љ. Т. за сторена суштествена повреда од чл. 343 ст.2.т.13 од ЗПП, бидејќи побиваната пресуда нема недостатоци поради кој не може да се

испита.

Неоснован е жалбениот навод на жалителите за сторена суштествена повреда од чл. 343 ст.1. а во врска со чл.324 и 325 од ЗПП, која повреда постои кога првостепениот суд во текот на постапката не ги применил или неправилно ги применил овие одредби, а тоа влијаело или можело да влијае врз донесување на правилна и законита пресуда.

Во конкретниот случај првостепениот суд и да не ја донел пресудата во законскиот рок и истата да не е објавена, не е од влијание за донесување на побиваната пресуда

Од тие причини при донесувањето на побиваната пресуда, првостепениот суд не ја сторил претходно наведената суштествена повреда.

Неоснован е жалбениот навод на жалителите за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.Првостепениот суд утврдил дека тужителите Н. Г. и Љ. Т. и тужениот Т. Г заклучиле судско порамнување П.бр.503/01 од 22.04.2002 год, на Основниот суд во Ш. со кое тужениот Т. Г се стекнал со право на сопственост на реален дел од индивидуалната станбена зграда со дворно место што се наоѓа на ул., Б., бр. 12 А во Ш., населба П., изградена на урбанистичка парцела бр. 24 со пов. од 430 м2, и тоа на спратот од оваа кука од западната страна со посебен влез, 1/2 идеален дел од подрумскиот дел на куќата и реален дел од дворното место од западната страна .

На 24.04.2002 год, помеѓу тужителката Н. Г. како примател на издршката и тужениот Т. Г како давател на издршката е заклучен договор за доживотна издршка Зав.бр. 13/02 од 07.05. 2002 год, во кој е наведено дека тужителката Н. како примател на издршката е сопственик и владетел на приземниот дел од куќата и 1/2 од подрумскиот дел од куќата по вертикала од западната страна на куќата, која се наоѓа на ул., Б., бр. 12 А, во населба П. Ш. изградена на урбанистичка парцела бр. 24 со површина од 432 м2.Примателката на издршката е сопственик на овој имот врз основа на судско порамнување П.бр. 503/01 од 22.04. 2002 год, на Основниот суд во Штип..

На ден 14.06. 2003 год, помеѓу тужениот Т. Г како продавач и тужениот Љ. С. како купувач е заклучен преддоговор за купопродажба на куќата што се наоѓа на ул.,Б. , бр. 12 А во Ш., во пов. од 120 м2, на урбанистичка парцела бр.24. во вкупна површина од 432 м2, која сопственост продавачот ја стекнал врз основа на договор за доживотно издржување и врз основа на судско порамнување П.бр. 503/01 од 22.04. 2002 год, на Основниот суд во Штип.

Во преддоговорот е наведено дека продавачот Т. Г на купувачот Љ. С. ја продава куќата за цена од 15.000 Евра.Договорено е со потпишувањето на договорот купувачот да плати 6000 Евра, после 30 дена да плати уште 2000 Евра, а третата рата од 2000 евра да биде платена до 1.10.2003 год, а останатиот дел од цената од 5.000 Евра да биде платена до 1.04. 2005 год, а владението на куќата да биде предадено на купувачот до 01.10. 2003 год, до кога продавачот да овозможи на купувачот и неговото семејство да се вселат во куќата.

Овој договор за купопродажба е заверен кај нотар М. Ц. од УЗП.бр. 1316/03 и од 19.06. 2003 год.

Со пресуда П.бр. 852/03 од 28.06. 2006 год, на Основниот суд во

Ш., договорот за доживотна издршка Зав. I .бр. 13/02 од 07.05. 2002 год, заклучен помеѓу тужителката Н. Г. и тужениот Т. Г е раскинат.

Со договор Оду.бр. 210/07 од 04.06. 2007 год, својот дел од куќата и дворното место што се наоѓа на ул., бр. 12 А во Ш., во населба „П., тужителката Н. Г. ги поклонила на својата ќерка сега тужителката Љ. Т..

Со пресуда на Апелациониот суд Ш., Гж.бр. 2037/08 од 24.03. 2009 год, пресудата П.бр.710/06 од 21.10. 2008 год, на Основниот суд во Штип, е преиначена и е утврдено дека Љ. С. према тужениот Т. Г и Љ. Т. како умешач на страната на тужениот, е сопственик на 1/2 (една половина) идеален дел од зградата на ул., Б., бр. 12 А во Ш., населба П., и на урбанистичка градежна парцела бр.24 и тоа на кат од куќата со посебен влез од западната страна, 1/2 идеален дел од подрумскиот дел од куќата и право на користење на 1/2 идеален дел од дворното место од западната страна, врз основа на договор за купопродажба заверен од нотар М. Ц. УЗП.бр.1316/03 од 19.06. 2003 год.

На вака правилно и целосно утврдена фактичка состојба , првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога ја донел побиваната пресуда.

Согласно чл. 112. ст.1. од Законот за сопственост и други стварни права , право на сопственост се стекнува според Закон, врз основа на правна работа и со наследување.

Согласно ст.2. од истиот член, право на сопственост се стекнува и со одлука на надлежен државен Орган, на начин и под услови определени со Закон.

Согласно чл. 34 ст.1. од истиот Закон, ако сопственикот што го продава својот сосопственички дел не и даде понуда на сите сосопственици, во таков случај сосопствениците на кој не им е дадена понудата можат по судски пат да бараат продажбата да се поништи и сосопственикот што го продава својот дел да постапи согласно со одредбите на ставовите 2 и 3 од чл. 33 на овој Закон.

Согласно ст.2. од истиот член, тужбата за повреда на правото на првенствено купување може да се поднесе во рок од 30 дена од денот кога секој од сосопствениците дознал за продажбата и за условите за продажбата.

Согласно чл. 95 ст.1. од ЗОО, договорот кој не е во согласност со уставот, законите и добрите убичаи е ништавен, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со Законот во определениот случај не е предвидено нешто друг.

Во конкретниот случај тужениот Т. Г не се стекнал со право на сопственост на делот од куќата кој бил во сопственост на неговата мајка, сега тужителката Н. Г. , па со тој дел од куќата Т. Г не можел да располага и да го отуѓува. Од тие причини предоговорот за купопродажба заклучен помеѓу тужените за делот на куќата на сега тужителката Н. Г. е спротивен на Законот и е ништавен.

По однос на предоговорот за купопродажба заклучен помеѓу тужените за другата половина од куќата на кој дел од куќата тужениот Т. Г бил сопственик и можел да располага тужителките дознале уште во текот на постапката по предметот П.бр. 852/03 за раскинување на договорот за доживотна издршка заклучен помеѓу тужителката Н. Г. и тужениот Т. Г, и во текот на апостапката по предметот П.бр. 710/06 во

кој тужителот Љ. С. бара тужениот Т. Г и умешачот Љ. Т. на страната на тужениот, да пристапи кон склучување на главен договор за купопродажба на целата кука што се наоѓа на ул.„Б„ бр. 12 А во Ш..

Во рок од 30 дена од дознавањето за извршената купопродажба на делот на кука на кој бил сопственик тужениот Т. Г ,тужителките не поднеле тужба за поништување на договорот за купопродажба во тој дел од кука, па со ова тужба тужителките немаат законска основа да барат поништување на договорот за делот на кука на кој бил сопственик тужениот Т. Г.

Од тие причини овој суд одлучи како во изреката на оваа одлука.

По однос на трошоците во постапката, овој суд одлучи секоја странка да ги сноси своите трошоци во постапката, со оглед на успехот на странките во овој спор, а согласно чл. 148 ст.2. од ЗПП.

Од тие причини се неосновани и останатите жалбени наводи на жалителите.

Од претходно изнесеното, а согласно чл. 361 ст. 1.т.4. од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр. 1707/09 од 10.12.2009 год. и Врховен суд на РМ. Рев.бр.462/10 од 02.06.2011 год.

6. Договорот на дар склучен меѓу татко и син, кој е реализиран во целост, има правно дејство без оглед што не е запишан во јавните книги и лице кое има правен интерес може да бара да се утврди дека синот, како поклонопримач, се стекнал со право на сопственоста.

Подоцнежното раскинување на овој договор, при состојба на извршено кривично дело од синот и настапување на негова обврска за надомест на штета, не е поради променети околности туку со цел да се оневозможи оштетеното лице да добие надомест и судот ќе го смета за ништовно.

О б р а з л о ж е н и е

Со пресуда Основниот суд Штип П.бр.303/08 од 08.06.2009 г. тужбеното барање на тужителот го усвоил.

Утврдил дека тужениот С. Ј. е сопственик на стан во Ш. ул.„Б.Миладинови„ бр.10/3 со пов. од 52м2.

Ги задолжил тужените С. С. и С. М. двете од Ш.да трпат првотужениот С. Ј. да се запише во јавните книги како сопственик на опишаниот стан, во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Тужителот Р. се ослободува од плаќање на судска такса во вкупен износ од 3.000,00 денари.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужените «С.Ј., С. С. и С. М. сите» од «Ш. кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот во благовремен рок има поднесено одговор на жалба со која ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие, а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителите да првостепениот суд при донесување на нападнатата одлука сторил суштествена повреда од чл.343 ст. 2 т. 13 од ЗПП, бидејќи по наоѓање на овој суд изреката на првостепената пресуда е јасна и разбирлива, а во образложението за таквото одлучување дадени се доволно причини за решителните факти кој не противречат на изведените докази.

Неосновани се жалбените наводи на жалителите за нецелосно и погрешно утврдена фактичка состојба. Првостепениот суд во текот на доказната постапка извел доволно докази и доволно ги утврдил спорните факти кој се од влијание за одлучување по конкретниот граѓанско правен однос. Така првостепениот суд утврдил дека со пресуда на Основен суд Штип П.бр.869/03 од 17.02.2005 г. тужениот С. Ј. е задолжен на тужителот Р. Т. на име надомест на штета да му плати износ од 1.550.000,00 денари со законска затезна камата сметано од 17.2.2005 г. па до конечната исплата. Ова пресуда била потврдена со пресуда Гж.бр.741/05 од 7.9.2005 г. на Апелационен суд Штип. Врз основа на таквата правосилна пресуда тужителот поднел барање за извршување против тужениот С. кај приватен извршител В. Ј. од Ш. која издала налог за извршување И.бр.1118/06 на 1.9.2006 година, за наплата на досудениот паричен износ.

На 26.02.2001 година помеѓу С.Ј. кој е татко на тужениот С. склучил договор за дар со С. со кој му го дава во сопственост својот стан во Ш. на ул.„Б.Миладинови„ бр. 10/3 со пов. од 52м2. Потоа на 25.4.2002 г., помеѓу С. и С. бил склучен договор за раскинување на договорот за дар кој го завериле кај истиот нотар на 7.5.2002 година. Договорот за дар небил спроведен во катастерската евиденција, односно правото на сопственост не е запишано на името на тужениот С. кој си жвиејал во станот и пред склучување на договорот, а продолжил да живее и после тоа па дури и по раскинување на договорот за дар. Денес С. е на издржување на казна затвор, а во станот живее неговата сопруга и нивните деца. С. Ј. такот на тужените починал на 19.12.2003година, а со решение Ов.бр.55/04 од 30.03.2004 г., за законски наследници се прогласени керките, тужените С. С. и С. М. Предмет на наследување е токму станот предмет на договор за дар на ул.„Б.Миладинови„ бр.10/3 во Штип.

Врз основа на ваква правилно и целосно утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога утврдил дека тужениот е сопственик на станот, врз основа на правна работа. Имено, со склучувањето на договорот за дар помеѓу тужениот С. како даропримач и неговиот татко С. како дародавач заверен кај нотар на 26.2.2001 г. и со реализација на овој договор тужениот Санде се

стекнал со правото на сопственост. С. го имал владението и пред склучување на овој договор, а после тоа и до денес го владее истиот стан. По случувањето на штетниот настан на 23.12.2001 г. тужениот знаел и бил свесен дека треба да надоместува штета и да му оневозможи на сега тужителот да ја наплати штетата помеѓу истите странки бил склучен договор за раскинување на договорот за дар. Меѓутоа и понатаму станот останал во владение на тужениот С.и неговото семејство. Според тоа мотивот за склучување на договор за раскинување на договорот за дар бил да не се наплати штетата со продажба на станот. Во тој договор не се бара да се врати владението на таткото. При одлучувањето првостепениот суд правилно е применета одредбата од чл.112 ст. 1 од ЗСДСП според која одредба правото на сопственост се стекнува според Закон, врз основа на правна работа и со наследување. Тужениот С. врз основа на договор за дар од 28.2.2002 г. е сопственик на предметниот стан, а тужителот на кого правосилно му е досуденио надомест на штета, има правен интерес да правото на сопственост над станот се запише на името на тужениот Јованов Санде во јавните книги за сопственост.

Од погоре наведените причини, а врз основа на чл.357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр.209/10 од 25.02.2010» год. и Врховен суд на РМ Рев.бр.1235/10 од 03.11.2011 год.

7. Договорот со кој едниот брачен другар, без согласност на другиот, го оттуѓил и оптоварил имотот стекнат во брак, пред неговата поделба меѓу брачните другари, не произведува правно дејство. Располагањето со имотот стекнат во брачна заедница од страна на едниот брачен другар, како и запишувањето на правото на сопственост на име на едниот брачен другар, без согласност, нема влијание врз правото на другиот брачен другар над предметната недвижност, доколку за тоа не постои изричита спогодба.

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд во Штип, со пресуда П.бр. 335/07 од 5.12.2008 год, тужбеното барање на тужителката Б. Д. од Штип против тужените Д. Д. и В. К. двајцата од Штип, го усвоил.

Утврдил да склучениот договор за надградба на кука склучен на ден 10.04.1985 год, во Штип и заверен во Основниот суд Штип под Ов. I бр. 296/85 од 30.09.1985, помеѓу првотужениот Д. Д. од Штип, и второтужената В. К. од Штип како и договорот за доживотна издршка склучен на ден 21.12.2006 год, во Штип а заверен во Основниот суд во Штип под Зав. I бр.24/06 од 27.12.2006 год, помеѓу првотужениот Д. Д. од Штип како примател на издршка и В. К. од Штип како давател на издршка се ништавни и не произведуваат правно дејство.

Ги задолжил тужените Д. Д. и В. К. двајцата од Штип солидарно на тужителката Б. Д. од Штип да и ги надоместат трошоците по постапката

во вкупен износ од 31.395,00 ден, во рок од 15 дена по приемот на одлуката.

Барањето на тужителката за трошоци во постапката за уште 18.249,00 ден, го одбил.

Ја задолжил тужителката Б. Д. од Штип на тужените Д. Д. и В. К. двајцата од Штип да им ги надомести трошоците во постапката во вкупен износ од 6.084,00 ден, во рок од 15 дена по приемот на одлуката.

Од вака донесената пресуда останале незадоволни тужените Д. Д. и В. К. и двајцата од Штип, кои во благовремениот рок поднеле жалба поради погрешна примена на материјалното право, предлагат жалбата да се уважи.

Тужителот Б. Д. од Штип, поднела одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи, па предлага жалбата да се одбие како неоснована.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата списите во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде.

Жалбата е неоснована.

Во жалбата, жалителите – тужените Д. Д. и В. К. пресудата ја побиваат поради погрешна примена на материјалното право, а согласно чл. 354 од ЗПП, овој суд по службена должност внимава и на суштествените повреди од чл. 343 ст.2.т.1,2,3,5,10,11,13, и 14 од ЗПП.

Од увидот во списите во предметот, овој суд утврди дека при донесувањето на побиваната пресуда, првостепениот суд не сторил суштествена повреда од чл. 343 ст.2.од ЗПП, на кои овој суд внимава по службена должност. Побиваната пресуда нема недостатоци поради кој не може да се испита.

Неоснован е жалбениот навод на жалителите за погрешна примена на материјалното право кога првостепениот суд ја донел побиваната пресуда.

Во фактичката состојба првостепениот суд утврдил дека тужителката Б. Д. и првотужениот Д. Д. се поранешни брачни другари, кој од 1964 год па до 1971 год, живееле во вонбрачна заедница а на 25.03.1971 год, заклучиле брак, заведен во матична книга на венчаните што се води за Штип под тековен број 48 за 1971 год.

Тужителката Б. Д. и првотужениот Д. Д. кога биле во вонбрачна заедница, на 26.01.1966 год, заклучиле договор за заедничка изградба на станбена зграда - кука во населба Автокоманда во Штип, со сопствени парични средства за што е извадена градежна документација на име на првотужениот Д. Д.. Куката била изградена од тужителката Б. Д. и првотужениот Д. Д. и се наоѓа во Штип на ул., Г. П., бр.21 во пов. од 95 м2, и двор од 300 м2, и се состои од приземје и спрат и запишана во поседовен лист бр.801 за КО Штип 2 Кп.бр.5762 на име на првотужениот Д. Д..

Во 2006 год, првотужениот Д. и понудил на тужителката да заклучат договор со кој куката да ја дадат на второтужената В. К., која е ќерка на Д. од првата сопруга за да ги чува. Тужителката не се согласила со овој предлог од причини што имале уште две деца од кои едно било

нејзино од претходниот брак и едно дете на Д. од претходниот брак. Тужениот Д. и рекол на Б. да си земе една соба, ако не сака, да ја напушти куќата, па тужителката во август 2006 год, заминала да живее кај нејзината ќерка во Скопје.

На 21.12.2006 год, помеѓу тужените Д. Д. од Штип како примател на издршката и В. К. од Штип, како давател на издршката, е заклучен договор за доживотна издршка Зав.бр.24/06 од 27.12.2006 год, со кој примателот на издршката се согласил после неговата смрт недвижниот имот, приземје од куќата и ? (една половина) приватизирано дворно место во пов. од 182 м2, кој имот се наоѓа на ул., Г. П., бр. 21 во Штип, Кп.бр. 5762, заведен во поседовен лист бр. 801 за КО Штип 2, да остане во исклучива сопственост на давателот на издршката В. К..Тужителката Б. Д. не била известена за склучувањето на овој договор, односно нема согласност од тужителката за склучување на овој договор за доживотна издршка.

Понатаму првостепениот суд утврдил дека помеѓу тужените на 10.04. 1985 год, во Штип бил склучен договор за надградба на куќата што се наоѓа во Штип, на ул., Г. П., бр. 21, Кп.бр. 5762 во пов. од 95 м2, и двор во пов. од 300 м2, заведена во поседовен лист бр. 801 за КО Штип 2, кој договор е заверен во тогашниот Општински суд во Штип, под Ов.бр. I I .бр.296/85, за кој договор за надградба тужителката не дала согласност.

Договорот за надградба на кат на куќата од 1985 год, не бил релизиран, односно катот на куќата не бил надграден од тужената В. К..

Врз основа на овој договор во ДЗГР – ОПК Штип во насловната страна на поседовниот лист бр. 801 се запишани како носители на правото на куќата на по ? идеален дел Д. Д. и В. К..

Бракот помеѓу тужителката и тужениот Д. Д. е разведен во 2007 год.

Со пресуда П.бр. 336/07 од 16.11.2007 год, е утврдено дека тужителката Б. Д. према тужениот Д. Д. по основ на на имот стекнат во вонбрачна и брачна заедница е сопственик на ? идеален дел од куќата што се наоѓа во Штип, на ул., Г. П., бр. 21 во пов. од 95 м2, со двор од 300 м2, Кп.бр. 5762 за КО Штип 2, запишан овој имот во ДЗГР Штип на име на тужениот, тоа право да и го признае на тужителката и да се запише во јавните книги. Ова пресуда на Основниот суд во Штип, е потврдена со пресуда ГЖ.бр.602/08 од 22.04.2008 год, на Апелациониот суд Штип.

Тужителката поднела до надлежниот суд предлог за физичка делба на куќата со дворно место и со решение ВПП.бр. 60/06 од 28.10. 2008 год со кое имотот помеѓу странките е поделен, кое решение не е правосилно.

На вака правилно и целосно утврдена фактичка состојба, првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога ја донел побиваната пресуда.

Од увидот во списите во предметот, овој суд утврди дека со одговорот на жалбата, тужителката доставила решение Гж.бр. 2016/08 од 13.01. 2009 год, со кое е укинато решението ВПП.бр. 60/06 од 28.10.2008 год, на Основниот суд Штип, за физичка делба на куќата, и

со тоа не е извршена физичка делба на куќата помеѓу тужителката и тужениот Душан Димов.

Согласно чл. 95 ст.1. од ЗОО, договорот кој не е во согласност со уставот, законите и добрите обичаи е ништовен, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со законот во определениот случај не е предвидено нешто друго.

Согласно чл. 1029 од истиот Закон, со договорот за доживотна издршка, давателот на издршката се обврзува да го издржува доживотно примателот на издршката или некое трето лице, а примателот на издршката во надомест му го остава целиот свој имот или определен дел од имотот, чие предавање е одложено се до неговата смрт.

Во конкретниот случај заклучениот договор за доживотна издршка помеѓу тужените Зав.І бр.24/06 од 27.12.2006 год, со кој примателот на издршката Д. Д. по неговата смрт преостапува реален дел од куќата, и тоа приземјето од куќата на давателот на издршката В. К., иако се уште не е извршена физичка делба на куќата помеѓу тужителката и првотужениот, и не се знае кој реален дел од куќата ќе припадне на првотужениот, за кој договор за доживотна издршка тужителката не дала согласност, па од тие причини овој договор е во спротивност со Уставот и со цитираната законска одредба, па истиот е ништовен. Исто така и договорот за надградба, заклучен помеѓу тужените во 1985 год, не е реализиран, не е извршена надградба на куќата, а врз основа на овој договор во поседовен лист куќата е запишана на по ? идеален дел на тужените, па овој договор е ништавен бидејќи истиот не е реализиран и не може да преставува основ за упис на куќата во поседовен лист на по ?(една половина) идеален дел на тужените, бидејќи е во спротивност со Уставот и законите на Република Македонија.

Од тие причини првостепениот суд правилно одлучил кога ја донел побиваната пресуда.

Од тие причини се неосновани е останатите жалбени наводи на жалителите – тужените.

Од претходно изнесеното, а согласнос чл. 357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд штип Гж.бр.263/09 од 13.05. 2009 год. и Врховен суд на РМ Рев.бр.315/10 од 26.05.2011 год.

8. Во согласност со чл.33 од Законот за обезбедување на побарувањата не е дозволено со издавање на привремена мерка да се забрани на Нотар или Извршител да спроведе извршување со продажба на заложена недвижност.

О б р а з л о ж е н и е

Основен суд Штип со одделение во Пробиштип» со решение «П-1.251/10» од 09.03.2011 година, предлогот на предавачите, поднесен преку нивниот полномошник, за определување на привремена мерка заради обезбедување на парично побарување, со кој бараа да му се

забрани на противникот Н.Л.Б. Т. б. АД С. да ја продаде недвижноста на тужителите - индивидуална станбена зграда во Ш., која се наоѓа на ул.“П., воспоставена со договор за залог на недвижен имот (хипотека), под ОДУ.бр.59/05 од 30.05.2005 година, како и да им се забрани на сите нотари и извршители во Општина Ш., да спроведат постапка за присилно извршување заради наплата на парично побарување на противникот врз предметот на залогот, и ваквата забрана да трае до правосилно завршување на постапката по тужбата П-1.бр.251/10, го одбил како неосновано.

Од ваквата одлука останале незадоволни тужителите кои во навремен рок поднеле жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се усвои, а побиваното решение укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Апелациониот суд во Штип ја разгледа жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната одлука во смисла на чл. 354 од ЗПП па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителите да првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука да сторил суштествена повреда на одредбите од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи изреката на побиваната одлука е јасна и разбирлива, во образложението на истата се дадени доволно причини за решителните факти и како таква е подобна за испитување.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба. Имено, судот утврдил дека предлагачите како хипотекарни должници зеле хипотекарен кредит од противникот во висина од 1.840.000,00 денари по основ на договор заклучен на 15.03.2005 година. Во чл.1 од договорот бил утврден рокот за отплата да биде 5 години, каматната стапка да биде во висина од 14,9% годишно. Во чл.6 од Договорот било предвидено дека корисникот на кредитот бил должен пред отпочнувањето на користењето на кредитот да и достави на банката инструменти за обезбедување на предметот и каматата и тоа подробно наведени во тој член. Предлагачите се обратиле со писмена изјава до противникот за симнување на хипотеката, меѓутоа истата не била симната од причини што предлагачите имале сеуште заостанат долг од хипотекарниот кредит. Висината на долгот на предлагачите бил спорен затоа што не се знаело точно колку денес изнесува висината на неисплатената обврска кон противникот.

По поднесениот предлог на предлагачите за определување на привремена мерка, првостепениот суд одржал рочиште на кое тие останале кон наводите во предлогот за привремена мерка истакнувајќи дека со продажбата на недвижноста на предлагачите - индивидуалната станбена зграда во Ш. над која е воспоставена хипотека, ќе претрпат ненадоместлива штета и дека по поведената постапка со предметната тужба преку спроведување на економско вештачење ќе се утврди дека предлагачите немаат обврска спрема должникот односно дека го имаат

исплатено земениот кредит. Исто така на одржаното рочиште предлагачите доставиле и налог за извршување за тоа дека е отпочната постапка за извршување од страна на извршител.

Имајќи ја предвид ваквата фактичка состојба по оценка на овој суд правилно првостепениот суд прифатил дека не се исполнети условите за дозволување на привремена мерка предвидени во чл.33 од Законот за обезбедување на побарувањето. Од изведените докази произлегува дека предлагачите повеќе пати писмено се обраќале до противникот да им дозволи дополнителен рок за исплаќање на кредитот па и со последното барање од предлагачката К. по поднесувањето на предметната тужба со предлог за издавање за привремена мерка со кое побарала рок до 20.01.2011 година да го измират долгот, укажува на тоа дека предлагачите прифаќаат дека имаат долг према противникот. Правилно првостепениот суд прифатил да и при спроведување на извршувањето, предлагачите можат да истакнуваат приговори, посебно што и во таа постапка ќе се утврдува која е висината на долгот на предлагачите, висината на побарувањето на противникот и колку изнесува вредноста на заложената недвижност, па ако евентуално се утврди дека предлагачите го имаат исплатено земениот кредит према противникот, во тој случај нема да настане ненадоместлива штета за нив.

Од сето погоре изнесено, а согласно чл.370 од ЗПП се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр.469/11 од 05.04.2011 година.

9. Со раскинувањето на договорот за поклон, поклонопримачот станал несовесен владетел на предметниот имот, бидејќи отпаднал основот според кој тој го држел предметниот имот, па периодот после тоа не може да се смета како време потребно за стекнување право на сопственост по пат на одржувачка. Владението што поклонопримачот го имал пред раскинувањето на договорот е владение што произлегува од стекнатото право на сопственост преку правно дело и истото не може да води кон стекнување на право на сопственост по пат на одржувачка.

О б р а з л о ж е н и е

«Основен суд Штип со пресуда «П-1.31/11» од 25.03.2011 година, тужбеното барање на тужителот против тужениот делумно го усвоил.

Утврдил дека тужителот по основ на одржувачка во непрекинато совесно и законито траење од 1985 година па наваму има право на сопственост на дел од куќа 1/5 (една петина) идеален дел која се состои од 2 соби, претсобље и купатило и се наоѓаат на првиот спрат на западната страна од куќата, лоцирана на.Кп.бр. 5775 за КО Ш. 2 заведена во Ил.бр. 2436 во вкупна површина од 182 м2 и 1/5 (една петина) идеален дел од дворно место на западната страна а која е во вкупна површина од 365 м2.

Го задолжил тужениот да му го признае правото на сопственост на тужителот и да ја трпи промената на сопственоста во јавните книги на начин што ќе се впише К. Н. како сопственик на деловите од сопственоста како погоре, како да му ги надомести трошоците во постапката во вкупен износ од 25.600,00 денари, се во рок од 15 дена по приемот на одлуката.

Барањето на тужителот К. Н. од Ш. за надомест на трошоците во постапката за разликата од досудените 25.600,00 денари, до бараните 40.200,00 ден., го одбил како неосновано.

Од вака донесената пресуда останал незадоволен тужениот кој навремено поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право и поради трошоците во постапката, предлага жалбата да се уважи, нападнатата одлука укине и предметот врати на повторно одлучување.

Тужителот преку пол. С.В.адв. од Ш. поднел одговор на жалба со кој ги побива наводите во жалбата, предлага истата да се одбие како неоснована.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, списите во предметот, ја испита побиваната одлука во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е основана.

Основани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука да погрешно го применил материјалното право ако се има во предвид утврдената фактичка состојба.

Имено првостепениот суд утврдил дека тужителот и тужениот се син и татко. На ден 07.05.1985 година помеѓу тужениот од една страна како поклонодавач и тужителот од друга страна како поклонопримач, бил склучен договор за поклон на недвижен имот, согласно кој тужениот на тужителот му поклони 1/5 (една петина) идеален дел која се состои од 2 соби, претсобље и купатило и се наоѓаат на првиот спрат на западната страна од куќата, лоцирана на.Кп.бр. 5775 за КО Ш 2 заведена во Ил.бр. 2436 во вкупна површина од 182 м² и 1/5 (една петина) идеален дел од дворно место на западната страна а која е во вкупна површина од 365 м². Договорот за подарок бил заверен во судот во Штип под Ов.бр. 157/85 на 16.05.1985 година. Тужителот и пред склучувањето на договорот кога стапил во брак живеел во делот од куќата предмет на тужбеното барање. Тој во куќата извршил одредени реновирања, поставил струја, вода, канализација, паркет, плочки во купатилото, во кујната, поставиле нови врати и прозори, а во тоа нешто не бил попречуван од страна на тужениот. Од склучувањето на договорот тужителот бил во фактичко владение на имотот. Тужителот имал стан и на.во Ш. каде живеел претежно во зимскиот период а имотот на.го користел во летниот период.Со пресуда на Основниот суд во Штип П.бр. 710/08 од 23.01.2009 година потврдена со пресуда на Апелациониот суд во Штип Гж.бр. 777/09 од 11.06.2009 година, договорот за поклон склучен помеѓу тужителот и тужениот бил раскинат. Пресудата П.бр. 710/08 од

23.01.2009 година била спроведена во катастарскиот операт и промената била евидентирана во Ил.бр. 21182 за КО Штип 3 и предметниот имот бил заведен на име на тужениот. И покрај тоа предметниот имот останал да го владее сега тужителот и истиот на ден 20.01.2010 година ја поднел предметната тужба.

На вака правилно и целосно утврдена фактичка состојба првостепениот суд погрешно го приминил материјалното право кога одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Во чл. 124 ст. 2 од ЗСДСП е предвидено: “Совесниот и законит држател на недвижна ствар на која друг има право на сопственост, стекнува право на сопственост на таа ствар со одржувачка по истекот на време од 10 години”.

Во чл. 124 ст. 4 од истиот закон е предвидено: “Совесниот држател на недвижна ствар на која друг има право на сопственост стекнува право на сопственост на таа ствар со одржувачка по истекот на време од 20 години”.

Во чл. 125 ст. 1 од истиот закон е предвидено: “Времето потребно за одржувачка почнува да тече оној ден кога држателот стапил во владение на ствартата, а завршува со истекот на последниот ден од времето потребно за одржувачка”.

Во конкретниот случај основот врз основа на кој тужителот го владеал предметниот имот отпаднал поради тоа што договорот за подарок Ов.бр. 157/85 од 15.05.1985 година врз основа на кој тужителот го владее предметниот имот бил раскинат со пресуда П.бр. 710/08 од 23.01.2009 година потврдена со пресуда на овој суд Гж.бр. 777/09 од 11.06.2009 година. Према тоа со раскинувањето на договорот за подарок помеѓу странките настанале правните последици од раскинувањето на договорот, што значи дека со денот на раскинувањето на договорот отпаднал основот врз основа на кој тужителот го владеал предметниот имот. Затоа по оценка на овој суд во конкретниот случај не се исполнети условите од напред цитираните законски одредби за да може тужителот по пат на одржувачка да се стекне со сопственост врз предметниот имот. Со раскинувањето на договорот за подарок тужителот станал несовесен владетел на предметниот имот бидејќи отпаднал основот според кој тој го држел предметниот имот.

Од тие причини овој суд согласно чл. 361 од ЗПП, побиваната пресуда ја преиначи така што тужбеното барање на тужителот го одби како неосновано.

Бидејќи тужителот не успеа во спорот согласно чл. 148 од ЗПП, неосновано е неговото барање за трошоците, а истиот е должен на тужителот Г. да му ги надомести трошоците во постапката сумата во износ од 38.880,00 денари а кој се однесуваат за состав на одговор на тужба 2.000,00 денари, за застапување на 4 рочишта 8.000,00 денари, за часовнина за 5 часа 2.000,00 ден., за состав на жалба 3.000,00 ден., за застапување на 01.03.2011 година 3.000,00 денари, за часовнина за 1 час 600,00 денари, за застапување на 25.03.2011 година 2.000,00 денари, часовнина 2 часа 800,00 денари, за состав на полномошно 1.000,00 денари, за состав на трошковник 1.000,00 денари, за паушал 6.780,00 денари, за судска такса за жалба 2.400,00 денари, и за состав на жалба со зголемување и паушал како и за судска такса за жалба

износ од 6.300,00 денари.

Од погоре изнесеното, а согласно чл. 361 т.4 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип, Гж.бр.836/11 од 06.06.2011 година.